https://teluguislam.net

గజ్వయె ఖైబర్; గజ్వయె వాదియిల్ ఖురా

(ఖైబర్ యుద్ధం, ఖురా లోయ యుద్ధాలు)

ఖైబర్ అనేది ఒకప్పుడు మదీనాకు ఉత్తరాన ఎనభై లేదా అరవై మైళ్ళ దూరాన ఉండే ఓ పెద్ద పట్టణం, ఇక్కడ కోటలే కాకుండా పంట పొలాలు కూడా ఉండేవి. ప్రస్తుతం అది ఓ చిన్న టౌనుగానే ఉండిపోయింది. ఇక్కడి వాతావరణం ఆరోగ్యానికి అంత మేలైన వాతావరణం కాదు.

దైవప్రవక్త (స) హుదైబియా ఒప్పందం ఫలితంగా, అహ్జాబ్ యుద్ధంలో పాల్గొన్న మూడు పక్షాల్లో పటిష్టమైన ఓ పక్షం. ఖురైష్ వైపు నుండి ఇక ఎలాంటి ప్రమాదం లేదని తృప్తిపడ్డారు. దీని ద్వారా తక్కిన ఆ ఇరుపక్షాల బెడద లేకుండా పోతుందని ఆ తరువాత ఆ ప్రాంతంలో శాంతి భద్రతలు ఏర్పడగలవని, ముస్లిములు ఎడతెగకుండా కొనసాగుతున్న రక్తపాతం నుండి విముక్తి పొంది అల్లాహ్ ధర్మాన్ని వ్యాపింపజేయడానికి తీరిక లభిస్తుందనే ఉద్దేశ్యంతో, ఖురైష్‌కు సహాయపడ్డ మిగిలిన రెండు వర్గాల- యూదులు మరియు నజద్ తెగలు- వైపు నుండి కూడా ఎలాంటి బెడద లేకుండా పోతుందనే ఉద్దేశ్యంతో వారి పని పట్టడానికి ఉపక్రమించారు మహాప్రవక్త(స).

ఖైబర్ కుట్రలు, కుతంత్రాలకు పుట్టినిల్లు. సైనిక కవ్వింపులకు కేంద్రం. యుద్ధ జ్వాలలను చెలరేగింపజేసే జ్వాలాముఖి అయినందున ముస్లిములు దీన్నే ఎంచుకోవడం జరిగింది.

మరి ఖైబర్ నిజంగానే అలాంటి ప్రదేశమా? అని ప్రశ్నించినప్పుడు, అహ్జాబ్ యుద్ధం (అగడ్త యుద్ధం)లో ముష్రిక్కుల వర్గాలన్నిటిని ఉసికొల్పి ముస్లిములపైకి దండెత్తి వచ్చిన వారు ఖైబర్ ప్రజలే అని మనం మరవకూడదు. అదేకాదు, బనూ ఖురైజాను కూడా తెరమాటున ఒప్పందం తెంచడానికి ప్రోత్సహించిన వారు ఈ ఖైబర్ వారే. అంతటితో సరిపుచ్చక, ఇస్లామీయ సమాజంలోని మునాఫిక్‌లతో మరియు అగడ్త యుద్ధంలో పాల్గొన్న మూడవ

https://teluguislam.net

పక్షం - బనూ గత్ఫాన్ మరియు బద్దూలతో సతతం సంబంధాలు పెట్టుకొని స్వయంగా యుద్ధ సన్నాహాలు జరిపిన వారు వీరు. తమ కుట్రలతో ముస్లిము లను పరీక్షకు గురి చేశారు.

దైవప్రవక్త (స)ను కూడా చంపడానికి ప్రయత్నించారు. పరిస్థితులు అలా మారిపోతుండడంతో దైవప్రవక్త (స) మాటిమాటికి సైనిక చర్యలను చేపట్టవలసి వచ్చేది. ఈ కుట్రదారులకు, కుతంత్రరాయుళ్ళకు నాయకులైన సలామ్ బిన్ అబిల్ హుఖైఖ్ మరియు అసీర్ బిన్ జారిమ్‌లాంటి వాళ్ళను తుడిచిపెట్టవలసి వచ్చింది. అంతకంటే ముందే ముస్లిములు యూదుల్ని అణచివేయాల్సి ఉండింది. ఈ విషయంలో వారు కొంత ఆలస్యం చేయడానికి కారణం, యూదుల కంటే శక్తిలోను, యుద్ధ కౌశల్యంలోను మిన్న అయిన మరో వర్గం- ఖురైష్. ముస్లిములను తుదముట్టించడానికి సన్నద్ధమై ఉంది. దాన్ని విస్మరించి వారు యూదుల పని పట్టడానికి వెళ్ళలేరు. అయితే ఖురైష్‌తో నిర్యుద్ధ ఒడంబడిక (హుదైబియా ఒప్పందం) జరగగానే ముస్లిములు ఈ నేరస్తులను తుదముట్టించేందుకు మార్గం సుగమం అయిపోయింది. యూదుల లెక్కల గడియ దగ్గరకు వచ్చేసినట్లయింది.

ఖైబర్ ప్రయాణం

ఇబ్నె ఇస్‌హాక్ కథనం ప్రకారం, దైవప్రవక్త (స) హుదైబియా నుండి తిరిగి వచ్చి జీహజ్జా మాసం పూర్తిగాను మరియు ముహర్రం మాసంలోని కొన్ని రోజుల వరకు మదీనాలోనే ఉండిపోయారు. ముహర్రం నెల మిగిలిన రోజుల్లో ఖైబర్ వైపునకు బయలుదేరారు.

ఖైబర్ అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానమని, ఆయన ఖుర్‌ఆన్‌లోని ఈ ఆయత్ ద్వారా దాన్ని నిలబెట్టుకున్నాడని ఖుర్‌ఆన్ వ్యాఖ్యాతలు అంటారు. ఆ ఆయత్ ఇది.

وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ

అల్లాహ్ మీకు అమితమైన విజయ ధనాలను వాగ్దానం చేస్తున్నాడు. వాటిని మీరు పొందుతారు. వెంటనే ఆయన మీకు ఈ విజయాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. (48 : 20)

"వెంటనే ఆయన మీకు ఈ విజయాన్ని ప్రసాదిస్తాడు" అనేది

https://teluguislam.net

హుదైబియా ఒప్పందం అని, "విజయ ధనాలను వాగ్దానం చేస్తున్నాడు" అంటే అది ఖైబర్ అని అర్థం.

ఇస్లామీయ సైనిక బలం

మునాఫిక్‌లు, విశ్వాసంలో బలహీనులు హుదైబియా ప్రయాణంలో దైవప్రవక్త (స) వెంట వెళ్ళకుండా తమ ఇండ్లలోనే ఉండిపోయిన కారణంగా అల్లాహ్ తన ప్రవక్త (స)కు ఈ విషయంలో ఆదేశాలిస్తూ ఇలా చెప్పాడు;

سَيَقُوْلُ الْمُخَلَّفُوْنَ اِذَا انْطَلَقْتُمْ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَاْخُذُوْهَا ذَرُوْنَا نَتَّبِعْكُمْ ۚ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّبَدِّلُوْا كَلٰمَ اللّٰهِ ۗ قُلْ لَّنْ تَتَّبِعُوْنَا كَذٰلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ ۚ فَسَيَقُوْلُوْنَ بَلْ تَحْسُدُوْنَنَا ۗ بَلْ كَانُوْا لَا يَفْقَهُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ۝

నీవు విజయ ధనాన్ని పొందడానికి వెళ్ళేటప్పుడు, వెనుక ఉండిపోయిన వారు నీతో, "మమ్మల్ని కూడా మీ వెంట రానీయండి" అని తప్పకుండా అంటారు. వారు అల్లాహ్ ఉత్తర్వును మార్చగోరుతున్నారు. వారికి స్పష్టంగా ఇలా చెప్పు, "మీరు మాతో రావడానికి ఎంత మాత్రం వీలు లేదు. అల్లాహ్ ఈ విషయాన్ని ముందే చెప్పేశాడు." వారు, "అది కాదు, మీరు మేమంటే అసూయ పడుతున్నారు" అని అంటారు. (అసలు ఇక్కడ విషయం అసూయకు సంబంధించింది కాదు), కాని వారు సరియైన మాటను చాలా తక్కువగానే అర్థం చేసుకుంటారు. (48 : 15)

అందుకని దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్‌కు బయలుదేరేటప్పుడు, తమ వెంట కేవలం జిహాద్‌లో పాల్గొనే కోరిక కలవారే రావాలని ప్రకటించారు. ఈ ప్రకటన అర్థం ఏమిటంటే, హుదైబియాలో చెట్టు క్రింద బైతె రిజ్వాన్ చేసిన వారే వెళ్ళగలరు అని. వారి సంఖ్య మొత్తం పదునాల్గు వందల మంది.

ఈ గజ్వా సందర్భంగా మదీనా బాధ్యతలను హజ్రత్ సబా బిన్ అరఫ్తా గిఫ్ఫారీకి- ఇబ్నె ఇస్‌హాక్ కథనం ప్రకారం - నుమైలా బిన్ అబ్దుల్లాహ్ లైసీకి అప్పగించడం జరిగింది. పరిశోధకులు మొదటి పేరే సరిఅయినది అని అంటారు.[1]

1. *ఫత్‌హుల్ బారీ-7/465; జాదుల్ ముఆద్-2/133*

https://teluguislam.net

ఈ సందర్భంలోనే హజ్రత్ అబూ హురైరా (ర)గారు కూడా ముస్లిం అయి మదీనాకు వచ్చేశారు. అప్పుడు సబా బిన్ అరఫ్తా ఫజ్ర్ నమాజు చేయిస్తున్నారు. నమాజు పూర్తి చేసుకొని అబూ హురైరా ఆయన దగ్గరకు వెళ్ళగా, దారి బత్తాన్ని సమకూర్చి ఆయన్ను మహాప్రవక్త (స) వద్దకు పంపించేశారు. అబూ హురైరా ఖైబర్‌కు చేరి దైవప్రవక్త (స)గారి దర్శనం చేసుకున్నారు (అప్పటికే ఖైబర్ జయించబడింది). దైవప్రవక్త (స) ముస్లిము లతో మాట్లాడి ఆయనకు, ఆయన వెంట వచ్చిన వారికి కూడా విజయధనాన్ని పంచిపెట్టారు.

యూదులకు మునాఫిక్‌ల సహాయం

ఈ సందర్భంగా యూదులకు వెన్నుదన్నుగా మునాఫిక్‌లు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. మునాఫిక్‌ల సర్దారు అబ్దుల్లా బిన్ ఉబై, ఖైబర్ యూదులకు, "ముహమ్మద్ మీపై దాడి చేయడానికి వస్తున్నాడు, కాబట్టి జాగ్రత్తగా ఉండండి, యుద్ధం కోసం సమాయత్తమవ్వండి భయపడకండి. ఎందుకంటే మీ సైనికుల సంఖ్య, యుద్ధ సామగ్రి ముహమ్మద్ మరియు ఆయన అనుచ రుల కంటే పెద్దది. ప్రస్తుతం వారి వద్ద ఏదీ లేదు. ఆయుధాలు కూడా చాలా తక్కువ" అని సమాచారం పంపించాడు.

ఈ వార్త విన్న ఖైబర్ ప్రజలు, కనానా బిన్ అబిల్ హుఖైఖ్ మరియు హౌజా బిన్ ఖైస్‌ను బనూ గత్ఫాన్ వారి వద్దకు సహాయార్థం పంపించడం జరిగింది. ఎందుకంటే బనూ గత్ఫాన్ తెగవారు యూదులకు మిత్రపక్షం మరియు ముస్లిములకు విరోధులు. దీనికితోడు యూదులు, వారే గనక ముస్లిములపై విజయం సాధిస్తే ఖైబర్ పంటలో సగభాగం వారికి అప్పచెబు తామన్న భరోసా కూడా ఇచ్చారు.

ఖైబర్ మార్గం

దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్‌కు వెళుతూ 'జబ్లెఇస్ర్'ను దాటి, వాదియె సహబా (సహబా లోయ) గుండా ప్రయాణం సాగించారు. ఆ తరువాత రజీ అనే లోయలోనికి వచ్చి చేరారు. (కాని ఈ రజీ, అజ్ల్ మరియు కారా వారి కుట్ర మూలంగా బనూ లహియ్యాన్ చేతిలో ఎనమండుగురు సహాబాలు చంపబడిన రజీ కాదు).

https://teluguislam.net

రజీ నుండి బనూ గత్ఫాన్ నివాసం కేవలం ఒక పగలు ఒక రాత్రి ప్రయాణ దూరంలో ఉంది. అప్పటికే బనూ గత్ఫాన్ యూదుల సహాయం కోసం ఖైబర్‌కు బయలుదేరి ఉన్నారు. అయితే బయలుదేరి కొంత దూరం వెళ్ళారో లేదో, వెనుక వైపు పెద్ద గొడవ వినబడింది. ముస్లిములు తమ భార్యాపిల్లలు, పశువులపై దాడి చేశారేమో అని తలచి వెనుకకు మరలి వెళ్ళిపోయారు. ఇలా ఖైబర్‌కు వెళ్ళే మార్గంలో ముస్లిములకు ఎలాంటి అడ్డంకి లేకుండాపోయింది.

దైవప్రవక్త (స) సైనిక పటాలానికి మార్గం చూపించడానికి నియమించ బడిన ఇద్దరు నిపుణుల్ని పిలిపించారు. అందులో ఒకరి పేరు హుసైల్. వీరిద్దరితో, ఖైబర్‌కు ఉత్తరం వైపు నుండి అంటే, మదీనా వైపు నుండి కాకుండా సిరియా వైపు నుండి ఖైబర్‌లో ప్రవేశించే సరియైన మార్గం ఏదో తెలియజేయ మని అడిగారు. ఈ యుద్ధవ్యూహం ద్వారా యూదులు సిరియా వైపు పారి పోకుండా, మరో వైపు బనూ గత్ఫాన్ మరియు యూదుల నడుమకు వచ్చి గత్ఫాన్ వైపు నుండి ఎలాంటి సహకారం అందకుండా చేయడం ప్రవక్త (స)గారి యుద్ధచాతుర్యం.

వారిలో ఓ మార్గదర్శకుడు దైవప్రవక్త(స)తో అలాంటి మార్గం గుండానే తీసుకొని వెళతానని మాట ఇచ్చాడు. అతను సైనిక పటాలానికి ముందు నడుస్తూ ఓ చోటకు చేరాడు. అది అనేక మార్గాల కూడలి. అక్కడికి చేరిన తరువాత అతడు, "దైవప్రవక్తా (స)! తమరు వీటిలో ఏ మార్గాన్నయినా ఎంచుకోండి. వీటన్నిటి ద్వారా తమరు గమ్యాన్ని చేరుకోగలరు" అన్నాడు. ఒక్కొక్క మార్గం పేరేమిటో చెప్పు అని అడగగా అతను, ఓ మార్గం పేరు 'హజ్న్' (దుఃఖపూరితమైనది) అన్నాడు. ప్రవక్త దాన్ని అనుసరించ నిరాక రించగా, అతను రెండో మార్గం పేరు 'షాష్' (కడగండ్లతో కూడుకున్నది) అని చెప్పాడు. దైవప్రవక్త (స) దాన్నీ వదిలేశారు. మూడో మార్గం పేరు 'హాతిబ్' (కట్టెలు కొట్టేవాడు) అని అనగా దాన్ని అనుసరించడానికీ నిరాకరించారాయన. తదుపరి హుసైల్ ఇక మిగిలిపోయింది ఓ మార్గమే అని చెప్పాడు. హజ్రత్ ఉమర్ (ర) అందుకొని దాని పేరు ఏమిటీ? అని అడగగా, 'మర్‌హబ్' అన్నా డతడు. మహాప్రవక్త (స) ఆ మార్గంపై నడువడానికే ఇష్టపడ్డారు.

https://teluguislam.net

ప్రయాణంలో జరిగిన కొన్ని సంఘటనలు

1. హజ్రత్ సల్మా బిన్ అకూ (ర)గారి ఉల్లేఖనం ఇలా ఉంది: "మేము దైవప్రవక్త (స) గారి వెంట బయలుదేరాము. అది రాత్రి ఝాము, ఓ వ్యక్తి ఆమిర్‌నుద్దేశించి, "ఆమిర్! నీ కవిత్వాన్ని గానం చేసి వినిపించవూ?" అని అడిగాడు. ఆమిర్ ఓ కవి. ఆయన తన ఒంటెను దిగి తోటివారికి పాటపాడి వినిపించనారంభించారు. ఆ పాట అర్థం ఇలా ఉంది:

"ఓ అల్లాహ్! నీవే లేకపోతే మేము రుజుమార్గాన్ని పొందేవారం కాదు. దానధర్మాలు చేసేవారం కాదు. నమాజు చేసేవారం కాదు. మమ్మల్ని మేము నీకు అర్పించుకున్నాము. నీ భయభీతులు కలిగి ఉన్నంత వరకు మమ్మల్ని మన్నిస్తూ ఉండు. మేము (నీ మార్గంలో) ఎవరినైనా ఢీకొంటే మాకు స్థయిర్యం కలుగజెయ్యి. మాపై శాంతి కురిపించు. మమ్మల్ని ఎవరైనా సవాలు విసిరి నిలువరిస్తే మేము దృఢంగా నిలబడతాము. మా సవాలుపై ప్రజలు నమ్మకం కలిగి ఉన్నారు."

ఈ పాట విన్న దైవప్రవక్త (స) ఎవరా పాటపాడిన వ్యక్తి? అని అడిగారు. ఈయన ఆమిర్ బిన్ అకూ అని బదులిచ్చారు సహచరులు. ఆయన్ని అల్లాహ్ కరుణించుగాక అని దైవప్రవక్త (స) దీవించగా, ఓ వ్యక్తి, అయితే, ఆయన అమరగతి నొందడం ఖాయం అని అనేశాడు కూడా. ప్రవక్త (స) ఇప్పటి వరకు ఆ మాట మాకుచెప్పలేదేమిటీ? అని అన్నాడు.[2]

(యుద్ధ సమయంలో) దైవప్రవక్త (స) ఓ వ్యక్తి గురించి ప్రత్యేకంగా కరుణించమని అల్లాహ్‌ను వేడుకుంటే అతను అమరగతి నొందుతాడన్న విషయం సహాబాలకు తెలుసు.[3] ఈ సంఘటనే ఖైబర్ యుద్ధ సమయంలో హజ్రత్ ఆమిర్ (ర) విషయంలో జరిగింది. (ఆ కారణంచేతనే, దైవప్రవక్త (స) ఆయన వయస్సు పెరగాలని ఎందుకు దుఆ చేయలేదు, మేము ఆయన కవిత్వాన్ని మరింత ఆస్వాదించేవారం కదా! అని అనుకోవడం కూడా జరిగింది.

2. ఖైబర్‌కు మరీ చేరువలో మహాప్రవక్త (స) సహ్బా లోయలో అస్ర్ నమాజు చేశారు. తినుబండారాలను తెప్పిస్తే కేవలం 'సత్తూ' (ప్యాల పిండి)

---

2. *సహీ బుఖారి, గజ్వయె ఖైబర్ అధ్యాయం-2/603; సహీ ముస్లిమ్, గజ్వయె జీఖరద్ అధ్యాయం-2/115*
3. *సహీహ్ ముస్లిమ్-2/115*

https://teluguislam.net

తీసుకురావడం జరిగింది. దాన్ని ఆయన ఆదేశం మేరకు ముద్దగా చేయడం జరిగింది. మహాప్రవక్త (స)తో సహా సహాబాలందరూ దాన్ని ఆరగించారు. ఆ తరువాత మగ్రిబ్ నమాజు కోసం లేచి కేవలం నీరు నోటబట్టి పుక్కిలించగా సహాబాలు కూడా దైవప్రవక్త (స)ను అనుసరిస్తూ పుక్కిలించారు. ఆ తరువాత వుజూ చేయకుండానే ఆయన మగ్రిబ్ నమాజు చేశారు.[4] (అంటే అస్ర్ నమాజులో చేసిన వుజూతోనే సరిపెట్టుకున్నారు) ఆ తరువాత ఆయన (స) ఇషా నమాజు చేశారు. [5]

ఖైబర్ సానువుల్లో ఇస్లామీయ సైన్యం

ఉదయం యుద్ధం జరుగుతుందనగా ఆ రాత్రి ముస్లిములు తమ చివరి రేయి ఖైబర్ దాపున గడిపారు. కాని ఈ విషయం యూదులకు ఏమాత్రం తెలియలేదు. రాత్రి పూట శత్రువుకు దాపుగా వచ్చినా సూర్యోదయం కాక పూర్వం యుద్ధం మొదలుపెట్టడం మహాప్రవక్త (స) సంప్రదాయం కాదు. కాబట్టి పూర్వసంధ్యాసమయంలో (కొంత చీకటిగా ఉన్నప్పుడే) ఆయన ఫజ్ర్ నమాజు చేశారు. ఆ తరువాత ముస్లిములు తమ వాహనాలనెక్కి ఖైబర్ వైపునకు బయలుదేరారు. ఇటు ఖైబర్ ప్రజలు ఆ విషయం తెలియనందున తమ పారలు, గునపాలు పట్టుకొని వ్యవసాయ పనుల కోసం బయలుదేరారు. హఠాత్తుగా ముస్లిం సైన్యాన్ని చూసి భయకంపితులై నగరం వైపునకు పరుగిడుతూ, "దైవసాక్షి! ఇంకేముందీ! ముహమ్మద్ (స) సైన్యం మన మీదకు వచ్చిపడిందని" అరవనారంభించారు. (ఈ దృశ్యాన్ని చూసి) మహాప్రవక్త (స), "అల్లాహు అక్బర్! ఖైబర్ సర్వనాశనం అయింది. "అల్లాహు అక్బర్! ఖైబర్ సర్వనాశనమైంది, మనం ఏ జాతి మైదానంలోనైతే కాలిడుతామో భయభీతులైన ప్రజల ఆ రోజు చెడ్డదే అవుతుంది" అని అన్నారు.[6]

మహాప్రవక్త (స) తన సైన్యాన్ని విడిది చేయించడానికి ఓ ప్రదేశాన్ని ఎంచుకున్నారు. ఇది చూసిన హబ్బాబ్ బిన్ మున్జిర్ (ర) దైవప్రవక్త(స)తో ఇలా విన్నవించుకున్నారు.

---

4. *అయ్‌జన్ సహీ బుఖారి 2/603*
5. *ముగాజి, అల్ వాఖిదీ (గజ్వాయె ఖైబర్, పుట.112)*
6. *సహీహ్ బుఖారి, గజ్వాయె ఖైబర్ అధ్యాయం-2/603,604*

https://teluguislam.net

"దైవప్రవక్తా(స)! ఈ ప్రదేశంలో విడిది చేయడానికి దైవం మీకు ఏమైనా ఆదేశం ఇచ్చాడా? లేదా కేవలం తమరు యుద్ధవ్యూహంగా ఈ చోటును ఎంపిక చేసుకున్నారా?"

"లేదు! ఇది కేవలం నా సొంత నిర్ణయం" అన్నారు దైవప్రవక్త (స).

"ఓ దైవప్రవక్తా! ఈ ప్రదేశం నజాత్ కోటకు చాలా దాపుగా ఉంది. ఖైబర్‌కు చెందిన యుద్ధ యోధులు ఈ కోటలోనే ఉన్నారు. వారికి మన పరిస్థితులు ఏమిటో తెలిసిపోతుంది. కాని వారి గురించి మాత్రం మనకు ఏదీ తెలియరాదు, వారి బాణాలు మన మీదకు వచ్చిపడతాయి కాని మన బాణాలు వారి మీదకు వెళ్ళలేవు. వారు రాత్రి పూట చేసే దాడి నుండి కూడా మనం రక్షించుకోలేం. ఇంతేకాదు, ఈ ప్రదేశం ఖర్జూరపు చెట్లతో నిండి ఉంది. దిగువ ప్రదేశం కూడానూ. ఇక్కడి భూమి కూడా రోగాల పుట్ట. కాబట్టి తమరు ఈ లోపాలు లేనటువంటి మరేదైనా ప్రదేశాన్ని ఎన్నుకొని అక్కడ విడిది చేయడానికి ఆదేశమివ్వండి" అని విన్నవించుకున్నారు హబ్బాబ్(ర).

"నీవు ఇచ్చిన సలహా చాలా బాగుంది" అంటూ మహాప్రవక్త (స) మరో ప్రదేశానికి వెళ్ళి విడిది చేశారు.

ఖైబర్ నగరం కనుచూపు మేరకు రాగానే మహాప్రవక్త (స) తమ సైన్యాన్ని ఆగండి అని చెప్పగా సైన్యం ఆగిపోయింది. అక్కడ ఆయన ఈ దుఆ చేశారు.

"ఓ అల్లాహ్! సప్తాకాశాల స్వామీ! వేటినైతే అవి తమ నీడతో కప్పాయో వాటి స్వామీ! సప్త భూమండలాల ప్రభూ! వేటినైతే అవి ఎత్తుకొని ఉన్నాయో వాటి ప్రభూ! షైతానులను మార్గభ్రష్టులుగా చేసిన స్వామీ! మేము నీ నుండి ఈ బస్తీ మేలును, అక్కడి ప్రజల శ్రేయాన్ని, ఇందులో ఉన్న వాటన్నిటి మేలు గురించి నిన్ను అర్థిస్తున్నాం. ఈ బస్తీలోని చెడు నుండి, ఇక్కడి ప్రజల చెడుగు నుండి, ఈ బస్తీలో ఉన్నవాటి చెడుగు నుండి నీ శరణు వేడు తున్నాము."

ఆ పిదప "పదండి ముందుకు" అంటూ అక్కడి నుంచి కదిలారు.[7]

---

7. ఇబ్నె హష్షామ్-*2/329*

https://teluguislam.net

యుద్ధ సన్నాహం-ఖైబర్ కోటలు

ఖైబర్ సరిహద్దుల్లోనికి చేరిన రాత్రే మహాప్రవక్త (స), "రేపు నేను జెండాను ఓ వ్యక్తి చేతికి ఇవ్వబోతున్నాను. అతను అల్లాహ్‌ను, ఆయన ప్రవక్త (స)ను ప్రేమించేవాడు, ఆయనంటే అల్లాహ్‌కు, ఆయన ప్రవక్తకు మహా ఇష్టం" అన్నారు. తెల్లారగానే సహాబా (ర) అందరూ దైవప్రవక్త (స) సన్నిధిలో హాజరయ్యారు. ప్రతి వ్యక్తీ ఆ జెండా తనకే దక్కాలనే ఆశిస్తున్నాడు. మహాప్రవక్త (స) అడిగారు "అలి ఇబ్నె తాలిబ్ ఎక్కడా?" అని.

"ఆయనకు కళ్ళు కలిగాయి"[8] అన్నారు సహాబా సమాధానంగా.

"ఆయన్ను పిలువండి" అన్నారు మహాప్రవక్త (స).

ఆయన్ను పిలుచుకురాగా దైవప్రవక్త (స) తమ లాలాజలాన్ని ఆయన కళ్ళకు పెట్టి దుఆ చేయగా ఆయనకు వెంటనే స్వస్థత చేకూరింది. కళ్ళకలక ఏమీ లేకుండా పోయింది. ఆ తరువాత జెండాను ఆయన చేతికి అందించడం జరిగింది. జెండా చేతబట్టి హజ్రత్ అలీ దైవప్రవక్త (స)తో,

"ఓ అల్లాహ్! నేను వారంతా మాలా మారిపోయేటంత వరకు వారితో పోరాడుతాను" అనగా,

"ధీమాగా యుద్ధ మైదానానికి వెళ్ళి వారికి ఇస్లామ్ సందేశాన్ని ఇవ్వు. ఇస్లామ్ ధర్మంలో అల్లాహ్ హక్కులేమిటో వారికి తెలియజెయ్యి. దైవసాక్షి! నీ ద్వారా ఒక్క వ్యక్తికి అయినా రుజుమార్గం లభిస్తే, అది నీ కోసం ఎర్ర ఒంటెలు పొందడం కన్నా ఎంతో మేలైనది" అన్నారు దైవప్రవక్త (స).[9]

ఖైబర్ ప్రజలు రెండు మండలాల్లో విభజించబడి ఉన్నారు. ఒక మండలంలో ఈ క్రింది అయిదు కోటలున్నాయి.

1. హిస్న్ నాయిమ్, 2. హిస్న్ సఅబ్ బిన్ ముఆజ్, 3. హిస్న్ జుబైర్ కోట, 4. హిస్న్ అబీ, 5. హిస్న్ నజార్ (హిస్న్ అంటే కోట అని అర్థం).

వీటిలో మొదటి మూడు కోటలకు సంబంధించిన ప్రాంతం 'నజాత్'గా పిలువబడేది. మిగతా రెండు కోటలకు సంబంధించిన ప్రాంతం 'షిక్' పేరున ప్రఖ్యాతిగాంచింది.

---

8. ఈ కళ్ళకలక వలననే ఆయన వెనుకబడి ఉన్నారు. చివరగా ప్రవక్త (స) చేరుకోగలిగారు
9. సహీ బుఖారి, గజ్వాయె ఖైబర్-2/605, 606

https://teluguislam.net

ఖైబర్ జనసంఖ్యకు సంబంధించిన రెండవ మండలం 'కతైబా' అనబడేది. ఇందులో కేవలం మూడు కోటలు మాత్రమే ఉన్నాయి.

1. హిస్న్ ఖముస్ (ఇది బనూ నజీర్ వంశానికి చెందిన అబుల్ హుఖైఖ్ కోట), 2. హిస్న్ వతీహ్, 3. హిస్న్ సలాలమ్.

ఈ ఎనిమిది కోటలే కాకుండా ఖైబర్‌లో మరి కొన్ని కోటలు గఢులు కూడా ఉన్నాయి. కాని అవన్నీ చిన్నవే. శక్తిలోను, సంరక్షణలోనూ అవి పై కోటలకు సరితూగేవి కావు.

యుద్ధం విషయానికొస్తే అది మొదటి మండలంలోనే జరిగింది. రెండో మండలంలోని మూడు కోటల్లో యోధులు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నప్పటికీ యుద్ధం చేయకుండానే వారు ఆ కోటలను ముస్లిములకు అప్పగించేశారు.

యుద్ధం ప్రారంభం - నాయిమ్ కోట కైవసం

పైన చెప్పిన ఎనిమిది కోటల్లో మొట్టమొదటగా నాయిమ్ కోటపైన్నే దాడి జరిగింది. ఎందుకంటే ఈ కోట దాని ఉనికి, యుద్ధ నీతి ప్రకారం యూదుల మొదటి రక్షణ శ్రేణిలోనిది. ఈ కోట మర్‌హబ్ అనే పేరుగల యూద యోధుని కోట. ఇతడు "వేయి మందికి సమానమైన బలాఢ్యుడు" అని చెప్పుకోవడం జరిగేది.

హజ్రత్ అలి బిన్ అబీ తాలిబ్ (ర) ముస్లిముల సైన్యాన్ని వెంటబెట్టు కొని ఆ కోట ముందుకు వెళ్ళారు. యూదులకు ఇస్లామ్ సందేశాన్ని వినిపించి దాని వైపునకు ఆహ్వానించగా వారు నిరాకరించారు. తమ రాజు మర్‌హబ్ నేతృత్వంలో ముస్లిములతో యుద్ధం చేసే ఉద్దేశ్యంతో ముందుకు వచ్చి నిలిచారు. యుద్ధరంగంలోకి దూకి మొదట మర్‌హబ్ ఒంటరి పోరాటం కోసం సవాలు విసిరాడు. ఆ తీరును హజ్రత్ సల్మా బిన్ అకూ ఇలా వర్ణిస్తున్నారు.

"మేము ఖైబర్‌కు చేరగా వారి రాజు మర్‌హబ్ తన కరవాలాన్ని చేతబట్టి నిక్కుతూ నీల్గుతూ, యుద్ధజ్వాలలు ఎగిసే సమయంలో, నేను మర్‌హబ్‌ను, ఆయుధధారుణ్ణయి ధైర్యంగా పోరాడుతానని, అనుభవం గల యోధుణ్ణి అన్న విషయం ఖైబర్ ప్రజలకు బాగా తెలుసు" అంటూ ముందుకొచ్చి నిలిచాడు.

https://teluguislam.net

అతనిని మార్కొనడానికి నా పినతండ్రి ఆమిర్ ముందుకొచ్చారు. ఆయన అతనితో ఇలా అన్నారు.

"నేను ఆమిర్‌ను, ఆయుధధారుణ్ణి, బలవంతుణ్ణి, యోధుణ్ణి అన్న విషయం ఖైబర్ ప్రజలు బాగా ఎరుగుదురు."

అనంతరం ఆ ఇరువురు ఒకరిపైనొకరు ఖడ్గ ప్రహారాలు ప్రారంభిం చారు. మర్‌హబ్ కరవాలం నా పినతండ్రి ఢాలులో గ్రుచ్చుకున్నది. ఆమిర్ అతణ్ణి క్రింది నుంచి కొట్టబోయారు. కాని ఆయన కరవాలం పొట్టిది అయి నందు వలన, ఆ యూదుని శీలమండపై విసిరారు. కరవాలం పిడి తిరిగి వచ్చి ఆయన మోకాలికి తగిలింది. చివరికి ఆ గాయంతోనే ఆయన అమర గతిని పొందారు. దైవప్రవక్త (స) తన రెండు వ్రేళ్ళను కలిపి చూయిస్తూ, "ఈయనకు రెట్టింపు ప్రతిఫలం దక్కుతుంది. ఆయన గొప్ప ధైర్యవంతుడైన ముజాహిద్. బహుశా ఈ అరేబియాలోనే అలాంటి అరబ్బు లేడేమో!" అని అన్నారు.[10]

ఎలాగైతేనేమి, హజ్రత్ ఆమిర్ గాయపడిన తరువాత మర్‌హబ్‌ను ఎదుర్కోడానికి హజ్రత్ అలి (ర) వచ్చారు. ఆయన అప్పుడు ఈ పద్యపాదాలను వల్లించారు.

"నేను ఎవరిననుకున్నావు? నా తల్లి నా పేరు హైదర్ (పులి)గా పెట్టారు. అడవి పులిలా భయంకరుణ్ణి. కొలపాత్ర 'సాఅ' కు బదులు నా బల్లెంతో నిన్ను కొలువగలను."

ఆ తరువాత మర్‌హబ్ తలపై తన కరవాలంతో వ్రేటువేయగా అతను అక్కడికక్కడే కుప్పకూలిపోయాడు. అలా హజ్రత్ అలి (ర) చేతుల మీదుగా విజయం లభించినట్లయింది.[11]

యుద్ధం జరిగేటప్పుడు హజ్రత్ అలి (ర) యూదుల కోట దాపుకు

---

10. సహీహ్ ముస్లిమ్, ఖైబర్ యుద్ధ అధ్యాయం-2/122, గజ్వాయె జీఖరద్ అధ్యాయం వగైరా-2/115; సహీ బుఖారి గజ్వాయె ఖైబర్ అధ్యాయం-2/603.

11. మర్‌హబ్‌ను చంపిన వారెవరూ? అన్న విషయంలో విభేదాలున్నాయి. అదే కాకుండా అతను చనిపోయిందెప్పుడు? కోట స్వాధీనమైనదెప్పుడు? అన్న విషయం లోనూ గట్టి భేదాభిప్రాయాలున్నాయి. సహీ షైన్‌లోని ఉల్లేఖనాల సందర్భాలలోను కొంత అభిప్రాయభేదం ఉంది. మేము పైన చెప్పినదంతా సహీహ్ బుఖారి ఉల్లేఖనం సందర్భాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకునే చెప్పడం జరిగింది.

https://teluguislam.net

చేరినప్పుడు ఓ యూదుడు ఆ కోటపై నుండి తొంగిచూసి నీవెవరవూ? అని అడిగాడు. సమాధానంగా హజ్రత్ అలి (ర),

"నేను అలీని" అన్నారు. ఆ పేరు వినడంతోనే ఆ యూదుడు, "ఆ గ్రంథం సాక్షి! ఏదైతే మూసా (అ.స.)పై అవతరించిందో, మీరే ఔన్నత్యాన్ని పొందుతారు" అని వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తరువాత మర్హబ్ తమ్ముడు యాసిర్, "నాతో తలపడే శక్తి ఎవరి కుంది?" అని సవాలు విసురుతూ ముందుకు వచ్చాడు. ఈ సవాలును స్వీకరించి హజ్రత్ జుబైర్ (ర) యుద్ధ మైదానంలోనికి దిగారు. అది చూసిన ఆయన తల్లిగారు హజ్రత్ సఫియా (ర), "దైవప్రవక్తా! నా కుమారుడు చంపి వేయబడతాడా?" అని ఆందోళన పడుతూ అడిగారు.

"లేదు! నీ కుమారుడే అతణ్ణి చంపేస్తాడు" అన్నారు దైవప్రవక్త (స). అలాగే జరిగింది. హజ్రత్ జుబైర్(ర) యాసిర్‌ను హతమార్చారు.

ఆ తరువాత నాయిమ్ కోట దగ్గర భీకర యుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో ప్రఖ్యాత యూద యోధులు హతులైపోయారు. మిగిలిన యూదులకు నిరోధించే శక్తి ఉడిగిపోయినందున ముస్లిముల దాడిని ఎదుర్కోలేక పోయారు. కొన్ని ఆధారాల్లో ఈ యుద్ధం ఎన్నో రోజుల వరకు కొనసాగిందని, ముస్లిములకు గట్టి ప్రతిఘటన ఎదురైందని ఉంది. అయినా యూదులు ముస్లిములను ఓడించలేక నిరాశా నిస్పృహలతో వెనక్కు మళ్ళి సఅబ్ కోటలోనికి వెళ్ళిపోయారు. ముస్లిములు నాయిమ్ కోటను వశపర్చుకున్నారు.

సఅబ్ బిన్ ముఆజ్ కోటను జయించడం

నాయిమ్ కోట తరువాత సఅబ్ కోట తన బలం, రక్షణ రీత్యా రెండవ పటిష్టమైన కోట. ముస్లిములు హజ్రత్ హుబ్బాబ్ బిన్ మున్జిర్ అన్సారీ నాయకత్వంలో ఈ కోటపై దాడి చేశారు. మూడు రోజుల వరకు దాన్ని తమ దిగ్బంధంలో ఉంచుకోవడం జరిగింది. మూడో రోజున మహాప్రవక్త (స) ఈ కోటను జయించేందుకు ప్రత్యేకంగా దుఆ చేశారు.

ఇబ్నె ఇస్‌హాక్ కథనం ఇలా ఉంది:

"అస్లమ్ తెగకు చెందిన ఓ శాఖ 'సహెమ్' మనుషులు దైవప్రవక్త (స) సన్నిధికి వచ్చి ఇలా విన్నవించుకున్నారు:

https://teluguislam.net

"ఓ ప్రవక్తా! మేము బాగా అలసిపోయాము. మా వద్ద ఏమీ మిగల్లేదు." దానికి దైవప్రవక్త (స) ఇలా దుఆ చేశారు;

"ఓ అల్లాహ్! వీరి పరిస్థితి ఏమిటో నీవు బాగా ఎరుగుదువు. వీరి శక్తి ఉడిగిపోయిన విషయం కూడా నీకు తెలుసు. వారికి ఇవ్వడానికి నా దగ్గరా ఏదీ లేదు. కాబట్టి ఎంతో ప్రయోజనకారి అయిన, సమృద్ధమైన ఆహార పదార్థాలు, క్రొవ్వు గల ఓ కోట విజయాన్ని వీరికి సంప్రాప్తం చెయ్యి."

ఆ ప్రార్థన తరువాత ముస్లిములు ఆ కోటపై విరుచుకుపడ్డారు. అల్లాహ్ సఅబ్ బిన్ ముఆజ్ కోట విజయాన్ని వారికి ఇచ్చాడు. ఖైబర్‌లో ఆహార పదార్థాలు, క్రొవ్వుగల మరే కోట అంతకంటే లేదు.[12]

దైవప్రవక్త (స) దుఆ చేసి ఆ కోటపై దాడి చేయడానికి పిలుపునివ్వగా దాడి చేసే వారిలో బనూ అస్లమ్ వారే ముందంజలో ఉన్నారు. ఈ కోట ముందు కూడా వ్యక్తిగత యుద్ధం, సామూహిక యుద్ధం జరిగింది. అదే రోజు సూర్యాస్తమయానికి ముందే కోట జయించబడింది. అక్కడ ముస్లిము లకు కొన్ని పెద్ద పెద్ద రాళ్ళు విసిరే వరిసేలలూ, దబాబాలు[13] లభించాయి.

ఇబ్నె ఇస్‌హాక్ కథనంలో, తీవ్రమైన ఆకలి బాధ యొక్క ప్రస్తావన ఉంది. ఈ ఆకలి బాధను తాళలేక సైనికులు (విజయం లభించగానే) గాడిద లను జిబహ్ చేసి వాటి మాంసాన్ని వండనారంభించారు. దైవప్రవక్త (స)కు ఈ విషయం తెలిసి, పెంపుడు గాడిదల మాంసం తినకుండా వారిని వారిం చారు.

జుబైర్ కోట విజయం

నాయిమ్ కోట, సఅబ్ కోట వశమైన తరువాత యూదులు నజాత్ కోటలన్నిటినీ వదిలేసి జుబైర్ కోటలో తలదాచుకున్నారు. ఇది సురక్షితమైన పర్వతంపై నిర్మించబడిన కోట. కోటకు చేరడానికి మార్గం బహుదుర్గమంగా ఉంది. అశ్వారూఢులుగాని, పదాతిదళ సైనికులుగాని అక్కడికి చేరడం బహు

---

12. ఇబ్నె హష్షామ్-2/332

13. కట్టెతో తయారైన సురక్షితమైన వాహనంలాంటి ఓ పెట్టె. ఇందు చొరబడి చాలా మంది శత్రువు ప్రహారాల నుండి రక్షణ పొందుతూ కోట గోడ వరకు వెళ్ళి అందు రంధ్రం చేయడానికి పనికొచ్చే ఓ సాధనం. వాటినే దబాబా అంటారు. ఇప్పుడు యుద్ధ టాంకుల్ని దబాబాలుగా పిలుస్తున్నారు.

https://teluguislam.net

కష్టం. మూడు రోజుల వరకు దాన్ని దిగ్బంధించి అక్కడనే ఉండిపోవలసి వచ్చింది. ఆ తరువాత ఓ యూదుడు వచ్చి దైవప్రవక్త(స)తో, "ఓ అబుల్ ఖాసిం! మీరు ఒక నెల వరకు ఇక్కడ దిగ్బంధం సాగించినా వారికి జరిగే నష్టం ఏమీ ఉండదు. కాని వారు ఏ ఊటబావుల్లో నుండి అయితే నీరు తీసుకుంటారో, అవి క్రింద ఉన్నాయి. వీరు రాత్రిపూట బయటకు వచ్చి నీరు త్రాగి వెడుతూ ఉంటారు. మీరే గనక వారు నీరు త్రాగకుండా, తీసుకొని పోకుండా అడ్డుకుంటే దాసోహం అనక మానరు." ఈ వార్త అందగానే దైవప్రవక్త(స) వారి నీటిని ఆపేశారు. ఆ తరువాతగాని యూదులు బయటకు వచ్చి యుద్ధంలో పాల్గొనలేదు. ఈ యుద్ధంలో ఎందరో ముస్లిములు హతుల య్యారు. పదుగురు యూదులు కూడా చనిపోయారు. కాని కోట వశమై పోయింది.

కైవసం అయిన 'అబీ' కోట

జుబైర్ కోట కోల్పోయిన యూదులు హిస్న్ అబీ (అబీ కోట) లోనికి వెళ్ళి రక్షణ పొందారు. ముస్లిములు ఆ కోటను కూడా దిగ్బంధించారు. ఈసారి ఇద్దరు యూద యోధులు ఒకరి తరువాత ఒకరు వ్యక్తిగత పోరాటం కోసం సవాలు విసురుతూ యుద్ధరంగంలోకి దుమికారు. ఆ ఇరువురు కూడా ముస్లిముల చేతిలో ప్రాణాలొదలడం జరిగింది. రెండో యూదుణ్ణి చంపిన వారు ఎర్ర తలపాగ చుట్టుకున్న ప్రఖ్యాత యోధుడు అబూ దుజానా సమాక్ బిన్ ఖర్షా అన్సారి (ర) గారే. ఆయన ఆ యూదుణ్ణి చంపి ఎంతో చురుకుగా వారి కోటలో చొరబడ్డారు. వారి వెంటే ఇస్లామీయ సేన కూడా ఆ కోటలో ప్రవేశించింది. లోపల కొంత సమయం వరకు ఘోర యుద్ధం జరిగింది. కాని ఆ తరువాత యూదులు ఆ కోట నుండి పారిపోనారంభించారు. చివరకు అందరూ పారిపోయి 'నజార్' కోటలోకి చేరుకున్నారు. ఇది ఖైబర్‌లోని మొదటి అర్ధ భాగానికి (అంటే మొదటి మండలం) చెందిన చిట్టచివరి కోట.

జయించబడిన 'నజార్' కోట

ఈ కోట ఆ ప్రాంతానికి చెందిన పటిష్టమైన కోట. ముస్లిములు వారి శక్తినంతా ఉపయోగించినా ఈ కోటలో ప్రవేశించలేరనేది యూదుల ధీమా. కాబట్టి వారు తమ స్త్రీలు, పిల్లలతో సహా ఆ కోటలోనే రక్షణ పొందడానికి

https://teluguislam.net

ఏర్పాట్లు చేసుకొని ఉన్నారు. ఇప్పటి వరకు నాల్గు కోటల్లోని ఏ కోటలో కూడా వారు పిల్లలను, స్త్రీలను ఉంచలేదు.

ముస్లిములు ఆ కోటను కూడా ఎంతో పకడ్బందీగా దిగ్బంధించారు. యూదులపై బాగా వత్తిడిని తెచ్చారు. కాని ఈ కోట ఓ ఎత్తయిన, సురక్షితమైన కొండపై కట్టబడి ఉండడం మూలంగా అందులో ప్రవేశించడానికి మార్గం ఏదీ అగుపడలేదు ముస్లిములకు. అటు యూదులకు కోట నుండి బయటకు వచ్చి ముస్లిములను ఎదుర్కోడానికి ధైర్యం చాలడం లేదు. అయితే బాణాల వర్షం కురిపిస్తూ, రాళ్ళు విసురుతూ వారిని అడ్డగిస్తున్నారు.

ఈ కోటను వశపర్చుకోవడం ముస్లిములకు కష్టసాధ్యం అని అనిపించగా, దైవప్రవక్త (స), మిన్జనీక్‌లు (పెద్ద రాళ్ళను విసిరే వడిసెలలు) ఉపయోగించమని ఆదేశం ఇచ్చారు. ముస్లిములు కొన్ని గుండ్లను ఆ కోట పైకి విసరివేయగా ఆ కోట గోడల్లో పగుళ్ళు ఏర్పడి మార్గం లభించింది. ఆ తరువాత కోట లోపల భీకర యుద్ధం జరిగింది. యూదులకు ఘోర పరాజయం ఎదురైంది. తక్కిన కోటల నుండి పారిపోయి ఎలా ఆత్మరక్షణ చేసుకున్నారో యూదులు ఈ కోట నుండి కూడా అలానే జారుకున్నారు. పారిపోయేటప్పుడు వారు తమ స్త్రీలను, పిల్లలను కూడా తీసుకువెళ్ళడం మరచిపోయారు. వారిని ముస్లిముల దయాదాక్షిణ్యాలపైన్నే వదిలేశారు.

ఈ పటిష్టమైన కోట విజయం తరువాత ఖైబర్ యొక్క మొదటి సగభాగం (నజాత్ మరియు షిక్ ప్రాంతం) గెలుచుకున్నట్లయింది. ఈ ప్రాంతంలో మరికొన్ని చిన్న చిన్న కోటలు కూడా ఉన్నాయి. కాని ఈ కోట చేజారిపోయిన తరువాత యూదులు ఆ మిగిలిన కోటల్ని కూడా ఖాళీ చేసి ఖైబర్‌కు చెందిన రెండవ మండలం 'కతీబా' వైపునకు పారిపోయారు.

జయించబడిన ఖైబర్ రెండవ సగభాగం

నజాత్ మరియు షిక్ ప్రాంతం జయించబడిన తరువాత మహాప్రవక్త (స), కతీబా, వతీష్ మరియు సలాలిమ్ ప్రాంతం వైపునకు మళ్ళారు. 'సలాలిమ్' బనూ నజీర్‌కు చెందిన ప్రముఖ యూదుడు 'అబుల్ హుఖైబ్'కు చెందిన కోట. ఇటు నజాత్ మరియు షిక్ ప్రాంతాల నుండి పారిపోయి వచ్చిన యూదులందరూ ఇక్కడికి చేరి తలదాచుకుని పటిష్టమైన పహరా కాస్తున్నారు.

https://teluguislam.net

ఇక్కడున్న మూడు కోటల్లో ఏ కోటలోనైనా యుద్ధం జరిగిందా లేదా అనే విషయంలో యుద్ధాల చరిత్ర రాసిన చరిత్రకారుల్లో అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి. ఇబ్నె ఇస్‌హాక్ కథనంలో, ఖమూస్ కోటను జయించడానికి యుద్ధం చేయవలసి వచ్చిందనే వివరణ మాత్రం ఉంది. దీని సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని చూడగా ఈ కోట కేవలం యుద్ధం చేసే గెలుచుకోవడం జరిగిందని చెప్పవచ్చు. ఇక్కడి యూదులు లొంగిపోవడానికి ఎలాంటి ప్రతిపాదనలు పెట్టలేదు.[14]

కాని వాఖిదీ కథనం ప్రకారం, ఇక్కడి మూడు కోటలు కూడా చర్చల ద్వారా యూదులు, ముస్లిములకు కైవసం చేసినట్లు ఉంది. బహుశా వారు ఖమూస్ కోటను అప్పగించడానికి కొంత యుద్ధం చేయవలసివచ్చి ఉండ వచ్చు. ఆ తరువాతనే సంప్రదింపులు జరిపి కోటను అప్పగించారేమో. అయితే తక్కిన రెండు కోటలు మాత్రం ఎలాంటి యుద్ధం చేయకుండానే ముస్లిములకు అప్పగించడం జరిగింది.

దైవప్రవక్త (స) కతీబాకు అరుదెంచిన తరువాత ఆ ప్రాంతం (కతీబా) ప్రజలను దిగ్బంధంలోనికి తీసుకోవడం జరిగింది. ఈ దిగ్బంధం పదునాల్గు రోజులు కొనసాగింది. యూదులు మాత్రం తమ కోటలో నుండి బయటికి రావడం లేదు. చివరికి దైవప్రవక్త (స) మిన్జనీక్‌లను సిద్ధం చేస్తూ ఉండగా యూదులకు తమ వినాశం గురించి పూర్తి నమ్మకం ఏర్పడింది. అప్పుడుగాని వారు దైవప్రవక్త (స)తో సంధి సంప్రదింపులకు దిగలేదు.

సంధి సంప్రదింపులు

మొదట అబుల్ హుఖైఖ్, దైవప్రవక్త (స) వద్దకు సందేశం పంపిస్తూ, "నేను మీ దగ్గరకు వచ్చి మాట్లాడదలుచుకున్నాను" అన్నాడు. దైవప్రవక్త (స) రావచ్చుననే అనుమతి నొసగగా, అతను సంధి షరతులతో మహాప్రవక్త (స) దగ్గరికి వచ్చి ఈ క్రింది సంధి షరతును ప్రతిపాదించాడు.

దాని ప్రకారం, కోటలో ఉన్న సైన్యాన్ని చంపకుండా ఉండాలి. వారి భార్యాపిల్లలు వారివద్దే ఉంటారు (అంటే వారిని బానిసలుగా చేయకూడదు). కాగా వారంతా తమ భార్యాపిల్లల్ని వెంటబెట్టుకొని ఖైబర్ భూభాగం నుండి

14. చూడండి, ఇబ్నె హిషామ్-2/331, 336, 337

https://teluguislam.net

వెళ్ళిపోతారు. తమ ఆస్తిపాస్తులను, ధనసంపదలను, తోటల్ని, భూముల్ని వెండిబంగారాలను, గుర్రాలను, కవచాలను వగైరాలను దైవప్రవక్త (స)కు అప్పగిస్తారు. కేవలం వారు కట్టుబట్టలతో బయటకు వెళ్ళిపోతారు.[15] దానికి దైవప్రవక్త (స), మీరు ఏదైనా దాచినట్లయితే దానికి బాధ్యులు మీరే అని చెప్పి యూదులు ప్రవేశపెట్టిన ఈ సంధి షరతులను ఒప్పుకోవడం జరిగింది.[16] ఈ సంధి అయిన పిదప వారు తమ మూడు కోటలు ముస్లిములకు అప్ప జెప్పారు. ఇలా ఖైబర్ విజయం పరిపూర్ణమైపోయింది.

అబుల్ హుఖైఖ్ ఇద్దరు కుమారుల మోసం - వారి హత్య

ఈ సంధికి వ్యతిరేకంగా అబుల్ హుఖైఖ్ ఇద్దరు కుమారులు ఓ పెద్ద ధనరాశిని మాయం చేశారు. హుయ్ బిన్ అఖ్తబ్ దాచిపెట్టిన బంగారు నగల తోలు సంచిని మాయం చేశారు. అవి హుయ్ బిన్ అఖ్తబ్, బనూ నజీర్ దేశ బహిష్కరణ జరిగినప్పుడు మదీనా నుండి వెంట తీసుకొనివచ్చిన నగలు.

ఇబ్నె ఇస్హాక్ కథనం ఇలా ఉంది:

"అబుల్ హుఖైఖ్ కుమారుడు కనానాను మహాప్రవక్త (స) వద్దకు తీసుకురావడం జరిగింది. అతని వద్ద బనూ నజీర్ ధనాగారం ఉండింది. ఆయన (స) అతణ్ణి ఆ ధనాగారం గురించి అడగగా అతను ఆ ధనం గురించి గాని, అది దాచిపెట్టిన స్థలం గురించిగాని తనకు ఏమీ తెలియదు అని నిరాకరించాడు. ఆ తరువాత ఓ యూదుడు వచ్చి, నేను కనానాను రోజూ ఓ పాడుబడిన ప్రదేశంలోనికి వచ్చి పోతూ ఉండగా చూస్తూ ఉండేవాణ్ణి అని చెప్పాడు. ఇది విన్న మహాప్రవక్త (స), కనానాతో, ఒకవేళ ఆ భాండా గారాన్ని మేము నీ నుండి వెలికితీస్తే నిన్ను చంపవచ్చా? అని అడిగారు, అలా జరిగితే తమరు నన్ను చంపవచ్చు అన్నాడు కనానా. మహాప్రవక్త (స) ఆ ధనం ఎక్కడ దాచి ఉంచబడిందో త్రవ్వి చూడండని ఆదేశించగా ఆ ప్రదేశం నుండి కొంత ధనం వెలికివచ్చింది. మిగిలిన ధనం ఎక్కడా? అని

---

15. కాని సునన్ అబూ దావూద్ గ్రంథంలో దైవప్రవక్త (స), ముస్లిముల తరఫున ఖైబర్ నుండి వెళ్ళిపోయేటప్పుడు యూదులు తమ వాహనాలపై ఎంత సొత్తునైతే తీసుకొని వెళ్ళగలరో తీసుకు వెళ్ళమని అనుమతి ఇచ్చినట్లు ఉంది. అబూ దావూద్, ఖైబర్ అధ్యాయం-2/76.
16. జాదుల్ ముఆద్-2/136.

https://teluguislam.net

అడగగా అతడు నాకు తెలియదు అని మళ్ళీ బొంకాడు. ఆ తరువాత మహాప్రవక్త (స) అతనిని హజ్రత్ జుబైర్‌కు అప్పజెబుతూ అతను దాచిన ధనం బయటపడేవరకు అతనిని బాధించమని ఆదేశించారు. హజ్రత్ జుబైర్ అతనిని హింసించగా అతను చెప్పేశాడు. ఆ పిదప అతనిని దైవప్రవక్త (స) మహ్మూద్ బిన్ ముస్లిమాకు అప్పజెప్పగా ఆయన అతని తలను ఖండించారు. (మహ్మూద్ నీడ కోసం నాయిమ్ కోటను ఆనుకొని కూర్చుని ఉండగా అతడు ఆయనపై తిరుగలి బండ పడేసి చంపి ఉన్నాడు.)

ఇబ్నె ఖైమ్, దైవప్రవక్త (స) అబుల్ హుఖైఖ్ ఇద్దరు కుమారుల్ని, వారిద్దరు సొమ్ము దాచారని వారి పినతండ్రి కుమారుడు సాక్ష్యం ఇవ్వగా చంపించారని రాశారు.

ఆ తరువాత దైవప్రవక్త (స) హుయ్ బిన్ అఖ్తబ్ కుమార్తె సఫియ్యాను ఖైదు చేశారు. ఆమె కనానా బిన్ హుఖైఖ్‌కు భార్యగా ఉన్నారు. అప్పుడామె నవ వధువు.

విజయ ధన పంపకం

దైవప్రవక్త (స) యూదులను ఖైబర్ నుండి బహిష్కరించాలనుకున్నారు. సంధి షరతుల్లో ఇది కూడా ఓ షరతే. కాని యూదులు దైవప్రవక్త (స)తో, "ఓ ముహమ్మద్ (స)! మమ్మల్ని ఈ భూభాగంలోనే ఉండనివ్వండి. మేము దీన్ని కాపాడుతుంటాము. ఎందుకంటే, మీకంటే మాకే ఎక్కువ తెలుసు దీన్ని గురించి" అని విన్నవించుకున్నారు. ఇటు దైవప్రవక్త (స) వద్ద ఈ భూమిని దున్ని వేయడానికి, పంటలు పండించడానికి చాలినంత మంది బానిసలు కూడా లేరు. అదేకాకుండా సహాబా (ర) ఈ పని చూడడానికి వారి వద్ద సమయం కూడా లేదు. అందుకని అక్కడి పంట పొలాల్లో పండిన పంటను, తోటల ఫలసాయంలో సగం ఇస్తామని, దైవప్రవక్త (స)కు ఇష్టం ఉన్నంత మట్టుకు వారు అక్కడ ఉండి పంటలు పండించుకోవాలని, ఆయన కోరినప్పుడు ఆ ప్రాంతాన్ని వదలివెళ్ళిపోవాలనే షరతుపై ఆ ప్రాంతాన్ని యూదులకు తిరిగి అప్పగించడం జరిగింది. దాని తరువాత హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ రవాహా (ర) ఖైబర్ పంటలు, ఫలసాయం లెక్క చూడడానికి అక్కడ ఉండిపోయారు.

https://teluguislam.net

ఖైబర్‌ను ముప్ఫై ఆరు భాగాలుగా విభజించడం జరిగింది. ఒక్కో భాగాన్ని తిరిగి వంద భాగాలుగా విడగొట్టారు. అలా మొత్తం కలిసి 3600 భాగాలయ్యాయన్న మాట. అందులో సగం అంటే 1800 భాగాలు దైవప్రవక్త (స) మరియు ముస్లిములవి. అందరు ముస్లిముల్లా దైవప్రవక్త (స)కూ ఒక భాగమే వచ్చింది. మిగిలిన 1800 భాగాలు గల రెండవ అర్ధ భాగాన్ని దైవప్రవక్త (స) ముస్లిముల సామూహిక అవసరాల్లో, గడ్డు సమయాల్లో పనికిరావడానికి గాను వేరు చేసి ఉంచబడింది. పద్దెనిమిది వందల భాగాలుగా ఖైబర్‌ను పంచడానికి గల కారణం, అది అల్లాహ్ తరపున హుదైబియాకు వెళ్ళిన ముస్లిములకు కానుక. అప్పుడు అక్కడ హాజరుగా ఉన్నవారికి, హాజరుగా లేని వారి కోసమూ అన్నమాట. హుదైబియాకు వెళ్ళిన ముస్లిముల సంఖ్య మొత్తం పదునాల్గు వందలు. వారు ఖైబర్‌కు వస్తూ తమ వెంట రెండు వందల గుర్రాలను కూడా తెచ్చారు. గుర్రపు రౌతుకే కాకుండా గుర్రానికి కూడా ఒక భాగం లభిస్తుంది. గుర్రానికి లభించే భాగం రెండంతలు (అంటే ఇద్దరు పదాతులకు సమానమైన భాగం). అందుకని ఖైబర్‌ను పద్దెనిమిది వందల భాగాలుగా విభజించడం జరిగింది. ఇలా రెండు వందల అశ్వారూఢులకు మూడు భాగాల చొప్పున 600 భాగాలు లభించాయి. పన్నెండు వందల పదాతి దళానికి ఒక్కొక్క భాగం చొప్పున 1200 భాగాలు లభించాయి.[17]

సహీహ్ బుఖారీలో హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (ర) గారి ఉల్లేఖనం ద్వారా ఖైబర్‌లో లభించిన విజయ ధనాన్ని అంచనా వేయవచ్చు. ఆయన ఇలా ఉల్లేఖిస్తారు:

"మేము ఖైబర్ జయించనంత మట్టుకు తృప్తిగా భోజనం చేసిన రోజు లేదు." అలాగే హజ్రత్ ఆయిషా (ర)గారి ఉల్లేఖనంలో, ఖైబర్ జయించబడిన తరువాతగాని మేమనుకున్నాం, ఇక మాకు కడుపునిండా తినడానికి ఖర్జూరాలు లభిస్తాయని.[18]

అంతేకాదు, మహాప్రవక్త (స) మదీనాకు తిరిగి వచ్చిన తరువాత మక్కా నుండి హిజ్రత్ చేసి వచ్చిన ముహాజిర్లకు అన్సారులు ఏ ఖర్జూరపు చెట్లనైతే

17. జాదుల్ ముఆద్-2/137,138 వివరాలతో సహా
18. సహీ బుఖారి-3/603

https://teluguislam.net

ఇచ్చారో ముహాజిర్లు వాటిని వారికి ఇచ్చివేశారు. ఎందుకంటే, ఇప్పుడు వారికి ఖైబర్‌లో ధనం మరియు ఖర్జూరపు చెట్లు లభించాయి కదా![19]

హజ్రత్ జాఫర్ బిన్ అబీ తాలిబ్ మరియు అష్అరీ సహాబాల రాక

ఈ యుద్ధం సందర్భంగానే హజ్రత్ జాఫర్ బిన్ అబీ తాలిబ్ (ర) దైవ ప్రవక్త (స)గారి సన్నిధికి హాజరుకావడం జరిగింది. ఆయన వెంట అష్అరీ సహాబాలు అంటే, హజ్రత్ అబూ మూసా అష్అరీ (ర) మరియు ఆయన సహచరులూ ఉన్నారు.

హజ్రత్ అబూ మూసా అష్అరీ (ర)గారి కథనం ఇలా ఉంది: "మేము యమన్ దేశంలో ఉండగానే దైవప్రవక్త (స)గారి ప్రాభవం గురించి తెలిసింది. నేను, నా ఇద్దరు సోదరులు, ఇంకా, మా జాతికి చెందిన యాభై మంది అందరం కలసి మా మాతృభూమి అయిన యమన్‌ను వదిలేసి (అంటే హిజ్రత్ చేసి) ఓ పడవనెక్కి దైవప్రవక్త (స) సన్నిధికి హాజరయ్యాము. అయితే మా పడవ మమ్మల్ని నజాషీ చక్రవర్తి రాజ్యం అయిన అబీసీనియాలో విసరి వేసింది. అక్కడ మాకు హజ్రత్ జాఫర్ (ర), ఆయన సహచరులు కలిశారు. ఆయన మాతో, "దైవప్రవక్త (స) మమ్మల్ని ఇక్కడికి పంపించారు. మేము ఇక్కడే ఉండాలని ఆదేశాలిచ్చారు, మీరు కూడా మాతోపాటే ఇక్కడే ఉండి పోండి" అని అన్నారు. మేమందరం అక్కడనే ఉండిపోయాం. మహాప్రవక్త (స) ఖైబర్‌ను జయించిన తరువాతగాని మేము ఆయన సన్నిధికి రాలేదు. దైవప్రవక్త (స) ఆ విజయ ధనంలో మాకూ భాగం పంచిపెట్టారు. మాకు తప్ప ఖైబర్ యుద్ధంలో పాల్గొనని ఏ వ్యక్తికీ భాగం అందలేదు. అదంతా యుద్ధంలో పాల్గొన్న వారి భాగమే. కాని హజ్రత్ జాఫర్ (ర), ఆయన సహచరులు, మా పడవలో ఉన్న వారికి భాగం పంచిపెట్టడం జరిగింది. వారికీ విజయ ధనం నుండి బహూకరించడం జరిగింది."[20]

హజ్రత్ జాఫర్ (ర) దైవప్రవక్త (స) సన్నిధికి చేరగానే దైవప్రవక్త (స) ఆయన్ను ముద్దాడుతూ, "దైవసాక్షి! నాకు ఆనందం కలిగింది జాఫర్ రాక

19. జాదుల్ ముఆద్ -2/148; సహీ ముస్లిమ్-2/96

20. సహీహ్ బుఖారి-1/443; ఫత్‌హుల్‌బారి-7/484-487 వరకు

https://teluguislam.net

వలనా లేదా ఖైబర్ జయించబడినందునా" అనేది నేను చెప్పలేకపోతున్నాను అన్నారు.[21]

వీరిని పిలుచుకురమ్మని దైవప్రవక్త(స) హజ్రత్ అమ్రూ బిన్ ఉమయ్యాను నజాషీ వద్దకు పంపిన విషయం మనకు గుర్తుండే ఉంటుంది. వీరందరిని తమ వద్దకు పంపించమని చెప్పి పంపడం జరిగింది. అప్పుడు నజాషీ వీరిని రెండు పడవల్లోనికి ఎక్కించి పంపాడు. వీరంతా పదహారుగురు. వారి వెంట మిగిలినవారంతా పిల్లలు, స్త్రీలే. తక్కిన వారంతా ఇదివరకే మదీనాకు చేరుకొని ఉన్నారు.[22]

హజ్రత్ సఫియ్యా (ర)తో వివాహం

హజ్రత్ సఫియ్యా (ర)గారి భర్త కనానా బిన్ అబిల్ హుఖైఖ్ సంధి షరతులు భంగపర్చినందుకు చంపబడిన విషయం మనం ఇదివరకే చెప్పుకున్నాం. హజ్రత్ సఫియ్యా (ర)ను ఖైదు చేసి స్త్రీ ఖైదీల్లోనికి పంపించడం జరిగింది. ఆ తరువాత స్త్రీ బందీలందరినీ ఓ చోట చేర్చగా, హజ్రత్ వహియా బిన్ ఖలీఫా కలబీ (ర) దైవప్రవక్తను, తనకు స్త్రీ బందీల నుండి ఓ స్త్రీ బానిసను ఇప్పించమని అర్థించారు. మహాప్రవక్త (స) ఆయనకు వారిలో నుంచి ఒకరిని తీసుకొమ్మని చెప్పగా, ఆయన సఫియ్యా బిన్తె హుయ్ (హుయ్ కుమార్తె సఫియ్యా)ను ఎంపిక చేసుకున్నారు. ఇది చూసిన ఓ వ్యక్తి దైవప్రవక్త (స) దగ్గరకు వచ్చి, ఓ దైవప్రవక్తా! తమరు బనీ ఖురైజా మరియు బనూ నజీర్ తెగలకు చెందిన మహిళను వహియాకు అప్పజెప్పారేమిటి? ఆమె ఆయనకు తగిన మహిళ కాదు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) వహియాను సఫియ్యాతో సహా ఇక్కడికి రమ్మని కబురు పంపారు. ఆయన వచ్చిన తరువాత మహాప్రవక్త(స), నీవు బందీల్లో నుండి మరో మహిళను ఎంచుకో అని చెప్పారు. ఆ తరువాత హజ్రత్ సఫియ్యా (ర) ముందు ఇస్లామ్ సందేశాన్ని ఉంచగా ఆమె ఇస్లామ్ ధర్మం స్వీకరించారు. పిదప ఆయన (స) ఆమెను స్వతంత్రురాలుగా చేసి ఆమెతో వివాహమాడారు. ఆమె స్వాతంత్ర్యమే ఆమెకు మహ్రాగా నిర్ణయించడం జరిగింది. మదీనాకు తిరుగు ప్రయాణంలో 'సహ్బా' అనే ప్రదేశానికి చేరి ఆమె ధర్మసమ్మతమయ్యారు. ఆ తరువాత ఉమ్మె

21. జాదుల్ ముఆద్-2/139
22. తారీఖె ఖిజ్రీ-1/128

https://teluguislam.net

సులైమ్ (ర) ఆమెను అలంకరించి రాత్రి ఆయన దగ్గరకు పంపించారు. దైవప్రవక్త (స) వరునిగా ఆమెతో రేయి గడిపారు. మరునాడు ఖర్జూరం, నెయ్యి మరియు సత్తూ (పేలపు పిండి) కలిపి వలీమా విందు భోజనాలు పెట్టారు. మార్గంలో మూడు రోజుల వరకు ఆమె వద్దనే ఉన్నారు.[23] ఈ సందర్భంలోనే ఆమె ముఖంపై ఓ పచ్చని గుర్తు చూశారు మహాప్రవక్త (స). ఇదేమిటీ? అని ప్రశ్నించగా, ఆమె, "దైవప్రవక్తా! తమరు ఖైబర్‌కు రాక పూర్వమే నేను ఓ కలగన్నాను. చంద్రుడు తన స్థానం నుండి దిగి నా ఒడిలో పడినట్లు కలగన్నాను. దైవసాక్షిగా చెబుతున్నాను. నాకు మీ గురించి ఎలాంటి ఊహ కూడా జనించలేదు. అయితే నేను ఈ కలను గురించి నా భర్త (కనానా)కు చెప్పగా, "ఏమిటీ? మదీనాలో ఉన్న ఆ రాజును కోరుకుంటున్నావా?" అని నా చెంప పగిలేటట్లు కొట్టాడు అన్నారు."[24]

విషపూరితమైన మేక మాంసం

ఖైబర్‌పై విజయం లభించిన తరువాత దైవప్రవక్త (స) ఏకాగ్రచిత్తులై ఉన్నప్పుడు, సలామ్ బిన్ ముష్కమ్ భార్య, జైనబ్ బిన్తె హారిస్ ఆయన వద్దకు వేయించిన ఓ మేకను పంపించింది. దైవప్రవక్త (స) మేక మాంసంలో ఏ భాగాన్ని తినడానికి ఎక్కువ ఇష్టపడతారో అన్న విషయం గురించి ఆమె ఇదివరకే ఆరా తీసి ఉంది. ఆమెకు దైవప్రవక్త (స) 'దస్తా' అనే భాగం అంటే మహా ఇష్టమని తెలిసి అందులో బాగా విషం కలిపింది. తక్కిన మాంసంలోనూ విషం కలిపింది. దాన్ని తీసుకొని మహాప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి దాన్ని ఆయన ముందు తినమని పెట్టింది. దైవప్రవక్త (స) (తమకు ఇష్టమైన) దస్తాను ఎత్తి ఓ ముక్క నోట్లో పెట్టుకుని నమిలేశారు. కాని మ్రింగే బదులు దాన్ని క్రింద ఊసేశారు. ఇందులో విషం కలిసి ఉందని నాకు ఈ ఎముక చెబుతోంది అంటూ జైనబ్‌ను పిలువనంపారు. ఆమె విషం కలిపానని ఒప్పుకుంది. అలా ఎందుకు చేశావు అని అడగగా మీరు గనుక రాజు అయితే మీ నుంచి మాకు ముక్తి కలుగుతుందని, లేదా మీరే ప్రవక్త అయితే ఈ విషయం మీకు తెలియజేయబడుతుందని చూడడానికే అలా చేశాను అన్నది. మహాప్రవక్త (స) ఆమెను క్షమించి వదిలిపెట్టారు.

---

23. సహీహ్ బుఖారి-1/54, 2/604, 606; జాదుల్ ముఆద్-2/137
24. జాదుల్ ముఆద్-2/137; ఇబ్నె హష్షామ్- 2/336

https://teluguislam.net

భోజనం చేసేటప్పుడు దైవప్రవక్త (స) వెంట హజ్రత్ బిష్ర్ బిన్ బరా బిన్ మారూర్ కూడా ఉన్నారు. ఆయన ఓ ముక్క మ్రింగేశారు. ఆ విషం ప్రభావం వల్ల ఆయన ప్రాణాలు వదిలేశారు.

ఆ స్త్రీని దైవప్రవక్త (స) క్షమించి వదిలిపెట్టరా లేదా హతమార్చారా అన్న విషయం గురించి ఉల్లేఖనాల్లో అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి. అయితే ఆమెను ముందు క్షమించి వదిలిపెట్టడం జరిగిందని, ఆ తరువాత హజ్రత్ బిష్ర్ (ర)గారి మరణం ఆసన్నమవగా ఆమెను హతమార్చడం జరిగిందని చెప్పడం జరిగింది.[25]

ఖైబర్ యుద్ధంలో హతులైన ఇరుపక్షాల వారు

ఖైబర్ యుద్ధానికి చెందిన వివిధ ఘట్టాల్లో ఏ ముస్లిములైతే అమరగతి నొందారో వారి సంఖ్య మొత్తం 16. నలుగురు ఖురైషువారు, ఒకరు అష్జఅ తెగవారు, ఒకరు అస్లమ్ తెగకు చెందిన వారు, ఒకరు ఖైబర్‌కు చెందిన వారు, మిగిలిన వారు అన్సారులు.

మరో ఉల్లేఖనంలో మొత్తం 18 మంది షహీద్ అయ్యారని ఉంది. అల్లామా మన్సూర్ పూరీ తమ గ్రంథంలో 19 మంది అని రాస్తూ, "సీరత్ చరిత్రకారులు చెప్పిన వారి సంఖ్య మొత్తం 15 మందే. అయితే నేను పరిశోధించగా నాకు 23 పేర్లు లభించాయి" అన్నారు. జనీఫ్ బిన్ వాయిలా పేరును వాఖిదీ రాస్తే, జనీఫ్ బిన్ హబీబ్ పేరును 'తిబ్రీ' గ్రంథస్థం చేశారు. బిష్ర్ బిన్ బరా బిన్ మారూర్ మరణం యుద్ధం ముగిసిన తరువాత విషపూరితమైన మేక మాంసం తినగా సంభవించింది. బిష్ర్ బిన్ అబ్దుల్ మున్జిర్ గురించి రెండు ఉల్లేఖనాలున్నాయి. ఆయన బద్ర్ యుద్ధంలో అమరగతి నొందారన్నది ఒకటయితే, ఖైబర్ యుద్ధంలో షహీద్ అయ్యారనేది రెండవది. నా దృష్టిలో మొదటి ఉల్లేఖనమే సరియైనది.[26]

రెండో పక్షమైన యూదుల హతుల సంఖ్య 93.

---

25. చూడండి, జాదుల్ ముఆద్-2/139, 140; ఫత్‌హుల్ బారి-7/497; అసలు సంఘటన సహీహ్ బుఖారీ గ్రంథంలో విశదంగానూ, క్లుప్తంగానూ రెండు విధాలా ఉల్లేఖించబడింది. చూడండి-1/449, 2/160, 860. ఇబ్నె హిషామ్-2/337, 338

26. రహ్మతుల్‌లిల్ ఆలమీన్-2/268, 269, 270

https://teluguislam.net

ఫిదక్

మహాప్రవక్త (స) ఖైబర్‌కు చేరగానే ముహయిసా బిన్ మస్ఊద్ (ర)ను, ఫిదక్ యూదుల వద్దకు ఇస్లామ్ సందేశమిచ్చి పంపించడం జరిగింది. కాని ఫిదక్ ప్రజలు ఇస్లామ్ స్వీకరించడానికి నిరాకరించారు. కాని అల్లాహ్ ముస్లిములకు ఖైబర్ విజయాన్ని చేకూర్చిన తరువాత వారిలో భయభీతులు చోటుచేసుకున్నాయి. వారు మహాప్రవక్త (స) వద్దకు మనిషిని పంపి, ఖైబర్ ప్రజలకు వలెనే మేము ఫిదక్ యొక్క అర్ధ పంటను ఇస్తామనే షరతుపై సంధి కుదుర్చుకోదలిచామని అనే ప్రతిపాదన పెట్టారు. మహాప్రవక్త (స) ఆ సంధి షరతులను ఒప్పుకోవడం జరిగింది. ఇలా ఫిదక్ భూభాగం పూర్తిగా దైవప్రవక్త (స) వశమైపోయింది. ఎందుకంటే ముస్లిములు ఆ భూభాగంపై తమ గుర్రాలను కాని, ఒంటెలను గాని పరుగెత్తించలేదు.[27] (అంటే దాన్ని బలప్రయోగం చేసి జయించలేదన్నమాట.)

వాదియిల్ ఖుర్ఆ (ఖుర్ఆ లోయ)

ప్రవక్త మహనీయులు (స) ఖైబర్ యుద్ధం ముగించుకొని 'వాదియిల్ ఖుర్ఆ'కు వచ్చారు. అక్కడ కూడా యూదుల ఓ వర్గం నివాసం ఉంటోంది. వారి వెంట అరబ్బులకు చెందిన మరో వర్గం ఉంది. ముస్లిములు అక్కడకు చేరగానే యూదులు ముస్లిములను బాణాలు సంధించి ఆహ్వానించారు. వారు మొదటి నుండే యుద్ధానికి కాచుకొని వరుసలు తీరి ఉన్నారు. ఆ శరాఘాతాలకు దైవప్రవక్త(స)గారి ఓ బానిస బలి అయ్యాడు. ప్రజలు అది చూసి ఇతనికి స్వర్గం ప్రాప్తించింది అనగా దైవప్రవక్త (స), "కానేకాదు, ఏ దైవం చేతిలోనైతే నా ప్రాణాలున్నాయో ఆయన సాక్షి! ఇతను ఖైబర్ యుద్ధంలో విజయ ధనం నుండి ఏ దుప్పటినైతే దొంగలించాడో, ఇప్పుడది అతని పాలిటి అగ్నిజ్వాలగా మారి అతణ్ణి దహించివేస్తోంది" అన్నారు. ఇక ప్రవక్త (స) నోట ఈ మాటలు వినగానే ఓ వ్యక్తి చెప్పుక్రింద వేసి కుట్టే తోలు తస్మాలను (ఒకటో రెండో) ముక్కలు తెచ్చి ఇచ్చాడు. మహాప్రవక్త (స) వాటిని చూసి ఈ ఒకటి లేదా రెండు తస్మాలు అగ్నివే అన్నారు.[28]

ఆ తరువాత దైవప్రవక్త (స) యుద్ధం కోసం సహాబాను తీర్చిదిద్దారు. సర్వసైన్య పతాకాన్ని హజ్రత్ సఅద్ బిన్ ఉబాదాకు అందించి, రెండోదాన్ని

---

27. ఇబ్నె హష్షామ్-2/337,353 *28.సహీ బుఖారి-2/608*

https://teluguislam.net

హుబాబ్ బిన్ మున్జిర్ (ర)కు, మూడోదాన్ని ఉబాదా బిన్ బిష్ర్ (ర)కు ఇచ్చారు. ఆ తరువాత యూదులకు ఇస్లామ్ వైపు రమ్మని ఆహ్వానించారు. వారు దాన్ని స్వీకరించలేదు. వారిలో ఒకడు యుద్ధ మైదానంలోనికి దిగగా ఇటు నుండి హజ్రత్ జుబైర్ బిన్ అవామ్ ప్రత్యక్షమయ్యారు. వచ్చీరాగానే అతణ్ణి చంపివేశారు. తరువాత రెండవవాడు బయటకురాగా హజ్రత్ జుబైర్ అతణ్ణి కూడా తుదముట్టించారు. ఆ తరువాత ఇంకొకడు ముందుకు వచ్చాడు. అతనిని ఢీకొనడానికి హజ్రత్ అలి (ర) వరుసల్లో నుండి బయటకు వచ్చి అతని పీచమణిచేశారు. అలా వరుసగా యూదులకు చెందిన పదకొండుగురు హతులైపోయారు. ఒక్కొక్క యూదుడు చనిపోతున్నప్పుడల్లా మహాప్రవక్త (స), యూదుల్ని ఇస్లామ్ వైపునకు రమ్మని ఆహ్వానిస్తూ ఉండేవారు.

ఆ రోజు నమాజు వేళ కాగానే దైవప్రవక్త (స) సహాబాలకు నమాజు చేయించడం, నమాజు ముగిసిన వెంటనే యూదుల ఎదురుగా వెళ్ళి ఇస్లామ్, అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త (స) సందేశాన్ని వినిపించేవారు. అలా యుద్ధం చేస్తూనే ప్రొద్దుక్రుంకింది. రెండో రోజు మహాప్రవక్త (స) మళ్ళీ యుద్ధరంగానికి వెళ్ళారు. ప్రొద్దు బారెడు ఎక్కిందోలేదో యూదులు తమ వద్ద ఉన్నదంతా ప్రవక్త (స)కు స్వాధీనం చేసేశారు. అంటే మహాప్రవక్త (స) తమ శక్తితో వారిపై విజయం సాధించినట్లయింది. అల్లాహ్ వారి విజయ ధనాన్ని దైవప్రవక్త(స)కు ఇచ్చాడు. సహాబాలకు ఆ విజయధనం నుండి పెద్ద మొత్తంలో వాటాగా లభించింది.

మహాప్రవక్త (స) వాదియిల్ ఖుర్ఆలో నాల్గు రోజులు మకాం వేశారు. చేతికి చిక్కిన విజయ ధనాన్ని సహాబా (ర)కు పంచిపెట్టారు. అయితే పంట భూములు, ఖర్జూరపు తోటలు యూదుల వద్దనే ఉంచి అందుండి క్రితం ఖైబర్ ప్రజల పంట నుండి ఎలా సగభాగం పొందే ఒప్పందం చేసుకున్నారో వీరితోనూ అలాంటి ఒప్పందాన్నే కుదుర్చుకున్నారు.[29]

తైమా

తైమా యూదులకు, ఖైబర్, ఫిదక్ మరియు వాదియిల్ ఖుర్ఆ ప్రజలు ఎలా లొంగిపోయింది తెలియగానే వారు ఎలాంటి ప్రతిఘటన లేకుండానే ఓ మనిషిని పంపించి సంధికి దిగివచ్చారు. మహాప్రవక్త (స) వారి ఈ సంధి

29. జాదుల్ ముఆద్-2/146, 147.

https://teluguislam.net

ప్రస్తావనను స్వీకరించారు. దాని ప్రకారం యూదులు తమ ఆస్తిపాస్తులతో సుఖంగా ఉండిపోయారు.[30] ఈ విషయంలో ఓ సంధి పత్రం కూడా వారికి రాసిచ్చారు దైవప్రవక్త (స).

ఆ పత్రం ఇలా ఉంది: "ఇది ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ తరఫున బనూ ఆదియా వారి కోసం రాసిన పత్రం. వారి కోసం బాధ్యతలున్నాయి. వారిపై జిజియా ఉంది. ఇక నుండి వారిపై ఎలాంటి వత్తిడిగాని, వారిని దేశ బహిష్కరణకు గురి చేయడం గాని జరగదు. రాత్రి వారికి సహకారిగా, పగలు దృఢమైనదిగా ఉంటుంది (అంటే ఈ ఒప్పందం శాశ్వతమైనది అని అర్థం). దీన్ని ఖాలిద్ బిన్ సయీద్ (ర) రాశారు.[31]

మదీనాకు తిరుగు ప్రయాణం

అనంతరం మహాప్రవక్త (స) మదీనాకు బయలుదేరారు. తిరుగు ప్రయాణంలో వారు ఓ లోయకు దాపుగా చేరగానే అల్లాహు అక్బర్, అల్లాహు అక్బర్, లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ అంటూ నినదించారు ఆయన సహచరులు. ఇది విన్న దైవప్రవక్త (స), "ఎందుకు అంత కష్టబడతారు. మీరు ఏ చెవిటి వాణ్ణిగానీ, అప్రత్యక్షమైన వాణ్ణిగానీ పిలవడం లేదు. మీరు పిలిచేది వినేవాణ్ణి, మీకు దగ్గరగా ఉన్నవాణ్ణి" అన్నారు.[32]

ఇదే కాకుండా ప్రయాణిస్తూ ఆయన (స) చివరి రోజు రాత్రి ఓ ప్రదేశంలో విడిది చేశారు. నిద్రకు ఉపక్రమిస్తూ ఆయన, హజ్రత్ బిలాల్ (ర)ను పిలిచి, "నేను నిద్రపోతున్నాను. నీవు మా కోసం రేయిని కాచుకొని ఉండు" (అంటే ఉదయం కాగానే ఫజ్ర్ నమాజు కోసం మమ్మల్ని మేల్కొలుపు) అని తాకీదు చేశారు. కాని హజ్రత్ బిలాల్ (ర)గారికి కూడా కన్ను మలిగింది. ఆయన (తూర్పు వైపున ముఖం పెట్టి) తన స్వారీకి ఆనుకొని కూర్చుని ఉండగా నిద్రలోకి జారిపోయారు. వారిలో ఏ ఒక్కరూ మేల్కొనలేదు. వారిపై ఎండ వేడిమి పడగా మొట్టమొదట దైవప్రవక్త (స)గారే నిద్ర నుండి మేల్కొన్నారు. (ఆ తరువాత అందరినీ లేపారు) ఆ లోయ నుండి బయటకు కొంత దూరం వచ్చి ఆగిపోయారు. అప్పుడు ఆయన(స) అందరిచేత ఫజ్ర్

30. జాదుల్ ముఆద్-2/147 31. ఇబ్నె సఅద్-1/279
32. సహీహ్ బుఖారి-2/605

https://teluguislam.net

నమాజు చేయించారు. ఈ సంఘటన మరో ప్రయాణంలో జరిగిన సంఘటన అని కూడా చెప్పుకోవడం జరుగుతోంది.[33]

ఖైబర్‌లో జరిగిన యుద్ధాల వివరాలను అధ్యయనం చేస్తే, దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్ నుండి మదీనాకు (హి.శ.7 చివరన) సఫర్ మాసాంతంలోనో లేదా రబీవుల్ అవ్వల్ నెలలోనో తిరిగివచ్చినట్లు గ్రహించవచ్చు.

సరియ్యా అబాన్ బిన్ సయీద్

దైవప్రవక్త (స), హరామ్ నెలలు (నిషిద్ధ మాసాలు) పూర్తికాగానే మదీనాను సైనికులు లేకుండా ఖాళీగా వదిలేయడం దూరదృష్టికి వ్యతిరేకమైనది అన్న విషయం ఇతర సైన్యాధ్యక్షులకంటే బాగా ఎరుగుదురు. మదీనా చుట్టుపట్ల దారి దోపిడీలు, హింసాదౌర్జన్యాలకు పాల్పడే బద్దూలు ఉన్నారన్న విషయం, ముస్లిములు ఎప్పుడు ఏమరుపాటుగా ఉంటారా అనే అవకాశం కోసం వారు ఎదురు చూస్తూ ఉంటారన్నది ఆయనకు బాగా తెలుసు. అందుకని ఆయన ఏ కాలంలోనయితే ఖైబర్‌కు బయలుదేరి వెళ్ళారో ఆ రోజుల్లోనే ఆ బద్దూలను భయభీతులుగా చేయడానికి 'అబాన్ బిన్ సయీద్ (ర)' సారధ్యంలో నజద్ వైపునకు ఓ సరియ్యాను పంపించారు. అబాన్ బిన్ సయీద్ తన విధిని నిర్వహించి వెనుదిరిగి దైవప్రవక్త (స)ను ఖైబర్‌లో వచ్చి కలిశారు. అప్పటికే ఖైబర్ జయించబడింది.

బహుశా ఈ సరియ్యా హి.శ. 7 సఫర్ నెలలో పంపించబడి ఉంటుంది. దీని ప్రస్తావన సహీ బుఖారీలోనూ ఉంది.[34] హాఫిజ్ ఇబ్నె హజర్ తన గ్రంథంలో, "ఈ సరియా గురించి నాకు ఎలాంటి ఆధారం లభించలేదని" అంటారు.[35]

---

33. ఇబ్నె హష్షామ్-2/340; జాదుల్ ముఆద్-2/147

34. చూడండి, సహీహ్ బుఖారి, ఖైబర్ యుద్ధ అధ్యాయం-2/608,609

35. ఫత్‌హుల్ బారి-7/491